

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Бичко М.В.

викладач,

Українська медична стоматологічна академія

Науковий керівник: Жданова-Неділько О.Г.

доктор педагогічних наук, доцент,

Полтавський національний педагогічний університет

імені В.Г. Короленка

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ» В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Професійна підготовка як педагогічна діяльність допускає наявність, як мінімум, двох сторін – суб'єкту і об'єкту, але ці сторони можуть знаходитися у взаєминах тільки у визначеній сфері, визначеному «просторі». Однією із сторін цього «простору» є педагогічні умови [8].

Поняття педагогічних умов виступає предметом великої кількості педагогічних досліджень. Проте в сучасній педагогічній науці існують певні розбіжності в тлумаченні самого поняття «педагогічна умова». Це обумовлено, насамперед, і в жодному педагогічному словнику, що на сьогодні існує, немає визначення цього терміну.

Поняттю педагогічних умов приділяли увагу в своїх наукових працях багато вчених, а саме Ю. Бабанський, Ю. Бойчук, Л. Горбатюк, Л. Дольнікова, О. Іонова, В. Лозова, І. Мороз, І. Підласий, П. Олійник, С. Хазова, І. Шимко та ін. Кожен із дослідників має своє дослідно обґрунтоване бачення суті цього поняття і розкриває своє свою точку зору.

Своє бачення педагогічних умов та їх суть у своїх працях розкривають М. Зверєва, А. Литвин, В. Полонський, А. Семенова. Вони дійшли до спільної думки про те, що педагогічні умови орієнтуються на потреби суб'єктів навчально-виховного і наголошують на тому, що це сукупність можливостей навчально-виховного середовища та його здатність впливати на педагогічну взаємодію з метою формування у майбутніх

фахівців насамперед професійних знань, умінь і навичок, розвиток їх світоглядної культури, професійної компетентності тощо.

Так, дослідження педагогічних умов як теоретичної основи становлять наукові положення сучасної педагогічної науки щодо: професійної підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах (А. Алексюк), зокрема професійної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах (А. Дьомін, В. Лузан), застосування інформаційних технологій у навчальному процесі вищих навчальних закладів (Р. Гуревич, В. Стрельніков, Н. Тверезовська) [4].

Перш ніж перейти до визначення суті поняття «педагогічні умови», ми поставили собі за мету з'ясувати зміст дефініції «умови», який далі будемо використовувати у дослідженні.

Так, Ю. Бабанський [2] розглядає поняття «умови» в сукупності з «вимогами» і «шляхами». На думку ж О.Карпенко [5], поняття «умови», «шляхи» і «способи» виховання можуть виступати як в сукупності та і окремо незалежно один від одного.

Тлумачний словник української мови розкриває поняття «умова» як «необхідна обставина, яка робить можливим здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяє чомусь» [9, с. 632]. Натомість В. Загвязінський розглядає умови як зовнішні та внутрішні обставини, що сприяють або перешкоджають дії факторів розвитку, наприклад, готовність до діяльності, матеріально-технічна й ресурсна забезпеченість, середовище, що стимулює і т.д. [10].

Отже, поняття «умови» можна інтерпретувати як певне середовище, в межах якого відповідно здійснюється виховання та безпосередньо розвиток індивіда за допомогою конкретних шляхів, способів та засобів.

У психології під педагогічною умовою розуміють «певну обставину або обстановку, яка впливає (прискорює чи гальмує) на формування і розвиток педагогічних явищ, процесів, систем, якостей особистості» [6, с. 97].

Педагогічні умови – категорія, що визначається як система певних форм, методів, матеріальних умов, реальних ситуацій, що об'єктивно склалися чи суб'єктивно створених, необхідних для досягнення конкретної педагогічної мети [12]. Ці умови повинні впливати на фізичний, психологічний, моральний розвиток людини, її навчання і виховання, формування особистості [13].

Педагогічні умови, як дидактичну категорія, що характеризується сукупністю об'єктивних та суб'єктивних обставин, від яких залежить досягнення мети освітнього процесу розглядає Н. Дворнікова [11].

Цікавим є погляд В. Андрєєва, який висловлює свою думку про те, що педагогічні умови – це «результат цілеспрямованого відбору, конструювання та застосування елементів змісту, методів (прийомів), а також організаційних форм навчання для досягнення цілей» [1, с. 124].

Дослідниця І. Шешнева визначає педагогічні умови як «сукупність об'єктивних можливостей, змісту, форм, методів і обставин, спрямованих на вирішення поставлених освітніх завдань» [15, с. 9]. Цікаво відміти, що її думка перекликається з думкою дослідниці О. М. Пехової.

Зовсім по іншому висвітлює суть поняття педагогічних умов Н. Боритко. Дослідник розуміє педагогічні умови як зовнішні обставини, що суттєво впливають на перебіг освітнього процесу, в тій чи іншій мірі свідомо спроектовані педагогом, такі, що закономірно передбачають, проте все ж гарантують певного результату [3, с. 46].

Звертаючись до вітчизняної педагогіки, можна виділити кілька рівнів педагогічних умов. Перший рівень педагогічних умов – це особистісні характеристики студентів, які власне визначають наскільки успішно здійснюється навчально-виховний процес. Другий рівень педагогічних умов – обставини реалізації процесу (навчання, виховання) – класичні педагогічні умови:

- змісту та організації діяльності студентів;
- міжособистісних відносин, спілкування в академічній групі;
- відносин викладачів зі студентами;
- адаптація студентів до нового освітнього середовища;
- взаємодії освітнього закладу з навколишнім середовищем та ін. [14].

Досліджуючи поняття педагогічних умов, Б. Купріянов акцентує увагу на їх варіативності і також виділяє декілька їх рівнів. Перший рівень – це характеристики суб'єкта навчання, які обумовлюють успішність освітнього процесу. Другий рівень – це проекція обставин виховного процесу на суб'єктивний власний світ вихованця. Третій рівень – обставини виховання – класичні педагогічні умови – характеристики. Четвертий рівень – «педагогічна діяльність як управління

життєдіяльністю дитячого об'єднання». П'ятий рівень педагогічних умов – ресурсне забезпечення виховання [7].

Отже, в процесі підготовки майбутніх лікарів до професійної діяльності педагогічні умови відіграють важливу роль. Вони виступають як взаємопов'язана та взаємодіюча система заходів освітнього процесу. Виконуючи свої функції, вони створюють підґрунтя для розвитку особистісних мотивів навчання студента, а отже, постійно наближують характер його навчально-пізнавальної діяльності до характеру майбутньої професії.

Список використаних джерел:

1. Андреев В. И. Педагогика: Учебный курс для творческого саморазвития. – Казань: Центр инновационных технологий, 2000. – 608 с.
2. Бабанский Ю. К. Проблемы повышения эффективности педагогических исследований : дидактический аспект / Ю. К. Бабанский. – Москва : Педагогика, 1982. – 192 с.
3. Борытко Н. М. Профессиональное воспитание студентов вуза: учебн.-методич. пособие. Волгоград : ВГИПК РО, 2004. 120 с.
4. Дурманенко О. Теоретичний аналіз поняття «педагогічні умови» в контексті моніторингу виховної роботи у вищому навчальному закладі / О. Дурманенко // Молодь і ринок. – 2012. – № 7. – С. 135-138.
5. Карпенко О. Г. Соціальне становлення особистості підлітка в тимчасових об'єднаннях за інтересами: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. – К., 1999. – 184 с.
6. Краткий психологический словарь / сост. Л. А. Карпенко ; под ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. Ростов н/Д. : Феникс, 1998. – 512 с.
7. Куприянов Б. В. Современные подходы к определению сущности категории «педагогические условия» / Б. В. Куприянов, С. А. Дынина // Вестн. Костромск. гос. ун-та им. Н. А. Некрасова. – 2001. – № 2. – С. 101–104.
8. Моторна Л. В. Педагогічні умови застосування освітніх технологій в процесі викладання природничонаукових дисциплін у технічних коледжах [Електронний ресурс] / Л. В. Моторна. – Режим доступу: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Motorna.php>
9. Новый тлумачний словник української мови: у 4 т. – К.: Аконіт, 1999. – Т. 2. – 910 с.
10. Педагогический словарь: [учеб. пособ. для студ. высш. учеб. завед.]; под. ред. В. Загвязинского, А. Закировой. – М.: Академия, 2008. – 352 с.
11. Педагогічні умови модернізації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах [Текст] : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Дворнікова

Надія Степанівна; Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – 19 с.

12. Пехова О. М. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навч. посіб. / О. М. Пехота та ін. – К.: В-во А.С.К., 2003. – 240 с.

13. Полонский В. М. Понятийно-терминологический аппарат педагогики / Полонский В. М. // Педагогика. – 1999. – № 8. – С. 17.

14. Тверезовська Н. Сутність та зміст поняття «педагогічні умови» / Н. Тверезовська, Л. Філіппова // Нова пед. думка. – 2009. – № 3. – С. 90–92.

15. Шешнева И. В. Система развития речевой культуры у студентов медицинского вуза : автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Саратов, 2003. – 25 с.

Логвиненко М.В.

викладач,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У КОНТЕКСТІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

З 2015 року, ось вже протягом майже чотирьох років, ми реформуємо та удосконалюємо Органи національної поліції України (далі-ОНП), як шляхом внутрішніх змін, так і змін, що насамперед, полягають у міжнародному досвіді, який є дуже важливим для подальшого розвитку та перспектив поліцейської системи та загалом професійного відбору та призначення майбутніх поліцейських на посади до ОНП, а тому дана тема є актуальною на дискусійною на даному етапі розвитку нашої країни. Метою роботи є визначення основних проблем розвитку системи, професійного відбору майбутніх поліцейських та основних напрямків впровадження інноваційних підходів для вдосконалення підготовленості майбутніх правоохоронців.

Особливу увагу приділити необхідно насамперед вступним, а також випускним іспитам з фізичної та спеціальної підготовленості правоохоронців. Проблема професійного відбору молоді, яка вступає до ВНЗ МВС України в широкому плані на цей час ще практично не вивчалася, а методика її дослідження потребує коригування з